

Vero-ohjeita erikoispsykologikoulutuksen osallistujille

Erikoispsykologikoulutuksen verotusta määrittelevät ensisijaisesti Verohallinnon ohjeistukset [Koulutusmenot henkilöverotuksessa](#) ja [Työnantajan kustantaman koulutuksen verotus](#). Laajemmin vähennyksistä kertoo ohje [Tulohankkimiskulut ansiotuloista](#). Kaikki em. ohjeet löytyvät Vero.fi-palvelun osiosta Syventävät vero-ohjeet > Henkilöasiakkaan tuloverotus > Vähennykset ansiotulosta ja verosta. Ylläolevat otsikot ovat suoria linkkejä ohjeisiin.

Lisäksi, kuten Koulutusmenot-ohjeessa todetaan, ovat koulutusmenojen vähennyskelpoisuutta ratkaistaessa sovellettavat säännökset "luonteeltaan yleisiä, joten oikeuskäytännöllä on ratkaisuperusteita muodostettaessa keskeinen merkitys". Ohjeiden lopussa on lueteltu eräitä oikeustapauksia, joihin kukin ohjeistus perustuu.

Kuitenkin kaikkien näiden ohjeiden yhteenvetona voidaan todeta, että verotuspäätökset tehdään pitkälti tapauskohtaisesti. Suositeltavaa siis on, että erikoispsykologikoulutuksen osallistuja kerää itselleen kirjallisena kaiken mahdollisen materiaalin, jonka avulla voi perustella alla esitettyjä seikkoja esittäessään verottajalle koulutusmenoista tehtävää verovähennystä.

Tulohankkimiskulut ansiotuloista

Tulohankkimiskulut ansiotuloista -ohje antaa perussuuntaviivat koulutusmenojen verovähennyksille. Ohjeen kohdassa 5.7 Opiskelukustannukset sanotaan toisaalta, että vähennyskelpoisia ovat opiskelumenot, jotka johtuvat "verovelvollisen nykyisessä työtehtävässä tarvittavan ammattitaidon ylläpitämisestä tai täydentämisestä". Sen sijaan "pätevöitymiseen tähtäävästä jatkokoulutuksesta aiheutuneita menoja on oikeuskäytännössä yleensä pidetty elantomenoina, jotka eivät ole verotuksessa vähennyskelpoisia". Verohallinnon edustaja on Psykonetille kertonut, että tulkinta "ammattitaidon täydentämisen" ja "pätevöitymisen" välillä riippuu kunkin henkilön tilanteesta - onko opiskelu tarpeellista nykyisen työtehtävän kannalta vai ei.

Koulutusmenot henkilöverotuksessa

Tarkempia ohjeita on *Koulutusmenot henkilöverotuksessa* -ohjeessa. Siinä todetaan aluksi, että "Koulutuskulujen, esimerkiksi osallistumismaksujen, vähennyskelpoisuuden edellytyksenä on, että niiden on oltava välittömästi sidoksissa tulohankintaan." Lisäksi relevanttia on se, katsotaanko koulutusmenot työnantajan maksamina veronalaiseksi palkkatuloksi. Tällöin koulutusmenot ovat yleensä työntekijän itsensä maksamina vähennyskelpoisia hänen verotuksessaan. Kuitenkin "työnantajan maksamien vastaavien koulutuskustannusten verokohtelua on arvioitava henkilön itse maksamien koulutuskustannusten verokohtelusta erillisenä kysymyksenä".

Tarkemmin ohje sanoo, että esimerkiksi seuraavat seikat voivat osoittaa, että kyseessä on henkilön työssään tarvitseman ammattitaidon ylläpitämiseen tai täydentämiseen liittyvä koulutus:

- koulutuksen aihepiiri ja sisältö liittyy suoraan työntekijän työtehtäviin
- koulutus on alkanut työsuhteen aikana
- koulutuksen tarkempi sisältö on suunniteltu ja rakennettu yhdessä työnantajan kanssa
- koulutus on aloitettu työnantajan aloitteesta tai se on aloitettu työntekijän aloitteesta ja koulutuksesta on sovittu kehityskeskusteluissa
- työnantaja osallistuu koulutuksen kustannusten kattamiseen
- koulutus tapahtuu työajalla.

Lisäksi, kun kustannuksia jaetaan työnantajan ja työntekijän kesken, työntekijä "voi yleensä vähentää verotuksessaan itse tällaisesta koulutuksesta maksamansa osan. Työnantajan maksama osa menoista ei ole työntekijän verotuksessa vähennyskelpoinen."

Erikoispsykologikoulutuksen kannalta on erityisesti huomattava kohta 2.4 Uralla eteneminen ja uran vaihto. Sen mukaan "normaaliin urakehitykseen eli työtehtävien tavanomaiseen kehittymiseen työnantajan palveluksessa

tähtävän koulutuksen kustannukset ovat lähtökohtaisesti vähennyskelpoisia tulonhankkimismenoja.” Kuitenkin edellytyksenä koulutusmenojen vähennyskelpoisuudelle on, että ”kyseessä ei ole lisäpätevyyden hankkimiseen tähtäävä koulutus (vertaa KHO:1997:70)”. Lisäksi ”toiseen tehtävään siirtymisen edellytyksenä olevan olennaisen lisäpätevyyden hankkimisesta syntyneet koulutuskustannukset ovat lähtökohtaisesti vähennyskeltvottomia elantomenoja”.

Työnantajan kustantaman koulutuksen verotus

Myös siitä, että työnantaja maksaa koulutuksen, voi olla veroseuraamuksia. *Työnantajan kustantaman koulutuksen verotus* -ohjeen mukaan, kun työnantaja maksaa ”työntekijän elantomennon, työntekijä saa tuloverolain 61 §:ssä ja ennakkoperintälain 13 §:ssä tarkoitettua, palkaksi katsottavaa edun”. Työnantaja puolestaan voi maksaa koulutusmenoja ilman veroseuraamuksia.

Erityisesti on syytä huomata, että jos työnantaja osallistuu koulutuksen kustannuksiin, on työnantajan maksettava koulutuspalkkiot ym. suoraan koulutuksen järjestäjälle. Jos työnantaja korvaa työntekijälle tämän maksamat koulutuskustannukset, suoritus on työntekijälle palkkaa. Työntekijällä voi tällöinkin olla olosuhteista riippuen oikeus vähentää maksamansa kustannukset tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneina menoina omissa verotuksissaan.

Enimmäkseen, mutta ei täysin symmetrisesti se, mitä edellä on sanottu verovähennyskelpoisuudesta osallistujan itsensä kohdalla, pätee käänteisesti työnantajan kustantamaan koulutukseen: jos koulutuskustannukset ovat vähennyskelpoisia työntekijän itsensä maksamina, niistä ei yleensä synny työnantajan maksamina palkan luonteista etua. Jos taas työntekijän maksamat koulutuskustannukset on katsottu vähennyskeltvottomiksi elantomenoiksi, syntyy niiden korvaamisesta lähtökohtaisesti veronalainen etu.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen KHO:2014:161 mukaan työnantajan maksaessa koulutuksen kustannukset kysymys on siitä, katsotaanko koulutus hankituksi työnantajan liiketoimintaa varten vai onko tarkoituksena antaa henkilölle palkkaan rinnastettava etuus.

Jälleen arviointi tehdään tapauskohtaisesti, ja osallistuja voi tuoda esiin seuraavia seikkoja todistaakseen, että koulutus tapahtuu ensisijaisesti työnantajan edun vuoksi. Nämä seikat eivät kuitenkaan yksiselitteisesti määritä sitä, onko kyse työnantajan edusta vai työntekijän saamasta etuudesta.

- koulutuksen aihepiiri ja sisältö liittyy työnantajan harjoittamaan toimintaan
- koulutus on alkanut työsuhteen aikana
- koulutuksen tarkempi sisältö on suunniteltu ja rakennettu työnantajan tarpeiden ja esittämien toiveiden mukaisesti
- työnantaja on sopinut koulutuksesta oppilaitoksen tai muun koulutuksen antajan kanssa
- koulutus liittyy kyseisen työntekijän nykyisiin tai muuttuviin työtehtäviin työnantajan tai samaan konserniin kuuluvan yhtiön palveluksessa
- koulutukseen on ryhdytty työnantajan aloitteesta; ja
- työnantaja on edellyttänyt työntekijän sitoutumista työnantajan palvelukseen koulutuksen ajaksi taikka määräajaksi koulutuksen päätyttyä.

Työnantajan on syytä huomioida myös ohjeen luku 11 Koulutusvähennykseen oikeuttava koulutus. Vuoden 2014 alusta työntekijöiden koulutusta nimittäin edistetään taloudellisella tuella, jonka työnantaja voi saada ylimääräisen verovähennyksen tai koulutuskorvauksen muodossa. Tämä edellyttää työntekijän ammatillisen osaamisen kehittämiseksi laadittua koulutussuunnitelmaa (ks. [Laki taloudellisesta tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä](#) 1136/2013 3§). Tuen tarkoitus on auttaa työnantajia tarjoamaan työntekijöille koulutusta, joka on tarpeen ”työntekijöiden ammatillisen osaamisen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi vastaamaan työn ja työtehtävien asettamia vaatimuksia ja ennakoitavissa olevia muuttuvia osaamistarpeita”.

Uusi pätevyys?

Eräät erikoispsykologikoulutukset tuottavat uuden pätevyyden. Tältä kannalta erityisen relevantti on Koulutusmenot henkilöverotuksessa -ohjeen kohta 4.1 ja siellä mainittu [KHO:n päätös KHO:2014:27](#), jossa KHO on kumonnut hallinto-oikeuden päätöksen psykoterapeuttikoulutuksen käyneen henkilön koulutusmenojen verovähennyskelpoisuudesta. Päätöksessä todetaan mm. seuraavasti:

Koska koulutuksesta seurasi oikeus käyttää psykoterapeutin nimikesuojattua ammattinimikettä, mikä oikeus ei ollut sidoksissa ammattihenkilön kulloiseenkin työpaikkaan, koulutuksesta aiheutuneet kustannukset katsottiin A:n vähennyskeltottomiksi elantomenoiksi. Niillä yksilöllisillä olosuhteilla, joissa psykoterapeuttikoulutus tapahtui ja ammattinimikkeen käyttöoikeus saavutettiin, ei ollut asiassa merkitystä.

Tämä voi olla relevanttia niissä erikoispsykologikoulutuksissa, joissa koulutus antaa laajemman pätevyyden kuin mikä liittyy nimenomaan opiskelijan sen hetkiseen työpaikkaan.

Kuitenkin on huomattava ohjeen kohta 4.3: "Edellä kohdissa 4.1 ja 4.2 käsitellyn korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun KHO:2014:27 perusteella ei Verohallinnon käsityksen mukaan ole syytä tehdä johtopäätöksiä muiden erilaisiin ammatti- tai tutkintonimikkeisiin johtavien koulutusten kustannusten vähennyskelpoisuudesta. Niistä aiheutuneiden menojen vähennyskelpoisuus ratkaistaan edellä tämän ohjeen luvussa 2 käsiteltyjen yleisten vähennyskelpoisuutta koskevien periaatteiden mukaan."

Lisäksi ratkaisuista KHO:1997:70 ja KHO:2014:88, jotka käsittelevät Executive MBA -tutkintoja voidaan päätellä, että toiseen tehtävään siirtymisen edellytyksenä olevan olennaisen lisäpätevyyden hankkimisesta syntyneet koulutuskustannukset ovat lähtökohtaisesti elantomenoja, jotka työnantajan maksamina ovat palkkaan verrattava etuus.

Yksityisen ammatinharjoittajan vähennykset

Monet psykologit toimivat yksityisinä ammatinharjoittajina. Verohallinnon ohjeen *Koulutusmenot henkilöverotuksessa* luku 5 on otsikoitu Yrittäjän ja osakkaan koulutusmenoista. Kyseinen luku ei kuitenkaan käsittele psykologien kannalta relevantteja tilanteita, vaan ennemmin on kiinnitettävä huomiota edellä mainittuihin seikkoihin.